

Datum
15 juli 2002

Ons kenmerk
2128451/01

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen

Aan :

I.a.a. :

Via :

Van :

Betreft : -rapport "Irak: politiek-militaire situatie"

Inleiding

Ter voorbereiding van de vergadering van het CVIN op 19 juli a.s. doe ik u hierbij een reactie toekomen m.b.t. het -rapport "Irak: politiek-militaire situatie" d.d. 21 juni 2002.

Relevante documentatie is in dit kader de door de AIVD vervaardigde "Dreigingsanalyse Irak" d.d. 20 maart 2002 (dorusnummer 1812145).

AIVD-inschatting t.a.v. militaire interventie

De stelling op pagina 19 van het rapport, dat ingaan op eventuele Amerikaanse aanvalsplannen een nogal speculatief karakter heeft, wordt door de AIVD onderschreven. In de "Dreigingsanalyse Irak" d.d. 20 maart 2002 heeft de AIVD reeds gesteld dat het niet de vraag is *of* de Verenigde Staten Irak zullen aanvallen, maar *wanneer* en *hoe*.

Over het *wanneer* kan inderdaad slechts worden gespeculeerd. Werd in maart van dit jaar nog rekening gehouden met een actie in mei 2002, thans variëren inschattingen van najaar 2002 tot voorjaar 2003.

Ten aanzien van het *hoe*, bestaat bij de AIVD een iets andere verwachting dan in het -rapport wordt gemeld. De -schat in dat alleen een grootschalige en langdurige operatie met luchtaanvallen succesvol zal zijn. Langdurige acties zouden in dit scenario moeten leiden tot afbrokkeling van de loyaliteit van delen van de Iraakse defensiemacht.

Op basis van geheime bronnen van de AIVD, in combinatie met de schaarse informatie die uit open bronnen beschikbaar is alsmede het omzichtig manoevreren van de Verenigde Staten, bestaat bij de AIVD het vermoeden dat de VS een ander scenario in gedachten hebben. In dit scenario zullen gerichte luchtaanvallen een machtsovername door een deel van de legertop faciliteren.

Datum
15 juli 2002

Ons kenmerk
2128451/01

Blad
2 van 3

De AIVD heeft aanwijzingen dat zich binnen het Iraakse leger personen bevinden die, in ieder geval naar eigen zeggen, in staat zijn het regime van Saddam Hussein van binnenuit omver te werpen. Hiervoor is het echter noodzakelijk dat een dergelijke machtsovername mogelijk wordt gemaakt door gelijktijdig het regime te destabiliseren middels een aanval op Irak.

Er zijn signalen dat Saddam Hussein er terdege rekening mee houdt dat delen van zijn veiligheidsapparaat niet loyaal zullen zijn indien het tot een interventie komt. Naar verluid vertrouwt Saddam slechts op de loyaliteit van de Speciale Republikeinse Garde, die onder leiding staan van zijn jongste zoon en beoogd opvolger Qusai.

De verwachting is dat de Verenigde Staten een langdurig offensief zullen willen voorkomen, enerzijds omdat met name de Iraakse bevolking hieronder te lijden zal hebben, waardoor de steun voor de Amerikaanse interventie snel zal afnemen, anderzijds omdat de economische gevolgen voor de landen in de regio in dit geval groter zullen zijn, met een zelfde afname van steun als gevolg.

Een Amerikaanse interventie zal derhalve niet alleen kort van duur zijn, maar tevens tot in de details voorbereid. De AIVD verwacht dat de VS slechts tot actie zullen overgaan, op het moment dat zij reële mogelijkheden zien voor een interne machtsovername.

De AIVD deelt de inschatting in het rapport dat een bevolkingsopstand niet waarschijnlijk is.

AIVD-kennis t.a.v. Iraakse wapenprogramma's

De informatiepositie van de AIVD t.a.v. de Iraakse NBC-programma's verschilt wat betreft de conclusies niet van hetgeen hierover in het MIVD-rapport is vermeld.

Ten aanzien van de biologische wapens kan als aanvulling worden opgemerkt dat bekend is dat de infrastructuur om biologische wapens te vervaardigen de afgelopen jaren weer is opgebouwd en dat Irak thans reeds in staat moet worden geacht om dergelijke wapens te produceren.

AIVD-kennis t.a.v. Iraakse oppositie

Datum
15 juli 2002

Ons kenmerk
2128451/01

Blad
3 van 3

Buiten Irak bevinden zich diverse voormalige Iraakse legerofficieren, waarvan een deel actief betrokken is bij een aantal organisatorische verbanden, die zich presenteren onder namen als "Beweging van Officieren voor de Redding van Irak", "Beweging van Vrije Officieren" en "Iraakse Nationale Coalitie". Het gaat daarbij om groeperingen die los staan van het "Iraaks Nationaal Congres" (INC), dat de afgelopen maanden duidelijk aan belang heeft ingeboet en door de Verenigde Staten nauwelijks als een serieuze partner wordt beschouwd.

Over deze oppositiegroeperingen doen veel verhalen en geruchten de ronde. Beschuldigingen over infiltratie door de Iraakse inlichtingendienst Mukhabarat gaan gepaard met berichten over mogelijke samenwerking en het gezamenlijk organiseren van bijeenkomsten.

Nederland speelt, naast de Verenigde Staten en Groot-Brittannië een belangrijke rol in het internationale netwerk van oppositiegroeperingen. De AIVD is ten aanzien van deze groeperingen goed geïnformeerd, met die kanttekening dat een veelheid aan (soms tegenstrijdige) belangen en onduidelijkheid over de achtergrond en objectieven van betrokkenen het moeilijk maakt om stellige uitspraken te doen over de betrouwbaarheid van de informatie.

Zeer recentelijk (14 juli 2002) is een aantal oppositiegroeperingen in Londen bijeen geweest om te praten over een eventuele machtsovername in Irak. Dit was de eerste keer dat een dergelijke gezamenlijke bijeenkomst daadwerkelijk doorgang vond, nadat diverse eerdere plannen voortijdig waren gestrand. Opmerkelijk was de grote hoeveelheid aandacht van de media voor deze bijeenkomst, hetgeen erop duidt dat publiciteit genereren één van de doelstellingen van de bijeenkomst was.

Aan de berichtgeving in de media kan worden toegevoegd dat de bijeenkomst een samenwerkingsverband betrof van het Iraaks Nationaal Akkoord (INA) o.l.v. Ayad Allawi en de Iraakse Nationale Coalitie, die naar verluid wordt geleid door Tawfiq Al Yassiri. Laatstgenoemde is een afsplitsing van het INA en alleen daarom al is de bijeenkomst opmerkelijk te noemen. Beide organisaties zijn gevestigd in Londen.

De bijeenkomst in Londen was het resultaat van voorbereidende besprekingen tussen de twee groeperingen, die eerder dit jaar in Nederland plaats vonden. Daarbij was ook een Iraaks-Koerdische delegatie aanwezig.

De AIVD houdt de ontwikkelingen binnen de Iraakse oppositie en de gevolgen voor de Nederlandse veiligheidspolitieke situatie scherp in de gaten en zal hierover binnenkort separaat rapporteren. Getracht wordt dit vóór de volgende vergadering van het CVIN gereed te hebben.

15-07-2002